

A Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	2.Kf.700.144/2024/6.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	Dr. Csernus Tibor ügyvéd (felperesi képviselő címe)
Az alperes:	Magyar Energetika és Közmű-szabályozási Hivatal (1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky utca 52.)
Az alperes képviselője:	dr. Oravecz László kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	energiaügyben hozott határozatszáml számú határozat jogszerűségének vizsgálata
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (13. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 106.K.702.088/2023/12. számú ítélete

Í T É L E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 36.000 (harminchatezer) forint elsőfokú perköltséget, valamint 18.000 (tizennyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára fizessen meg 30.000 (harmincezer) forint kereseti illetéket, valamint 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2022. július 28. napjától bérlője a felhasználási hely1 szám alatti felhasználási helynek, amelyen mikrovállalkozásként jövedelemszerző tevékenységet végez. Az ingatlan perben nem álló tulajdonosa a felhasználási helyre villamosenergia vételezésére egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezett az perbehívott1 egyetemes szolgáltatói

engedéllyessel (a továbbiakban: engedélyes). A felperes a felhasználási helyre villamosenergia vételezésére szolgáltatási szerződéssel nem rendelkezett.

[2] A felperes 2022. augusztus 1. napján egyetemes szolgáltatási szerződés megkötését kérte az engedélyesnél, az engedélyes a kérelmét elutasította arra hivatkozással, hogy a felperes nem felel meg a veszélyhelyzet ideje alatt az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról szóló 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szerinti feltételeknek. Miután az engedélyes a felperes tárgyi panaszát is elutasította, a felperes az egyetemes szolgáltatási szerződés iránti igénye elutasítása miatt 2023. február 24. napján panaszt nyújtott be az alpereshez arra hivatkozással, hogy mikrovállalkozásként jogosult az egyetemes szolgáltatásra, megfelel a Rendeletben foglalt feltételeknek. Diszkriminatívnak tartotta az engedélyes eljárást, és kérte az alperestől, hogy kötelezze a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 158. § (2) bekezdés a) pontja és 159. § (5) bekezdés 2. pontja alapján az engedélyest a jogszabályoknak megfelelő működésre.

[3] Az alperes a határozatszám 2 számú határozatával a felperes panaszát elutasította. Indokolása szerint a felperes a Rendelet 4. § (4) bekezdésében foglaltak szerint 2022. június 18. napján nem rendelkezett egyetemes szolgáltatási szerződéssel, ezért nem jogosult az egyetemes szolgáltatási szerződés igénylésére. Mindezek alapján az Engedélyes nem sértett jogszabályt, amikor a szerződéskötési igényét elutasította.

A kereset és a védírat

[4] A felperes keresetében elsődlegesen kérte az alperesi határozat megváltoztatását azzal, hogy a bíróság rendelkezzen az egyetemes szolgáltatási szerződés megkötésének lehetőségéről; másodlagos kereseti kérelme a határozat megsemmisítésére és az alperes új eljárásra kötelezésére irányult. Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a Rendelet releváns rendelkezéseit, a Rendelet 4. § (4) bekezdésében foglalt kizárási feltétel arra az esetre vonatkozik, ha egy mikrovállalkozás korábban már kilépett a versenypiacra, és azt a célt szolgálja, hogy a versenypiacról ne térhessen vissza az egyetemes szolgáltatásba. Mivel a felperes 2022. július 27. napja előtt semmilyen szolgáltatás keretében nem vételezett a fogyasztási helyen, nem volt a versenypiacon sem, a visszatérését kizáró feltétel ezért rá nem vonatkozik.

[5] Az alperes a védíratában a keresetnek mint alaptalannak az elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a Rendelet nem tesz különbséget a mikrovállalkozások között abból a szempontból, hogy milyen okból nem vételezett valaki egyetemes szolgáltatás keretében a Rendelet hatálybalépésekor. A jogalkotó a szűkebb keretek között, korlátozott mennyiségre, de nem lakossági tarifájú egyetemes szolgáltatásra jogosultság fenntartása érdekében a kedvezményezettek körét szűkíteni kívánta, az új belépni kívánó mikrovállalkozások esetében nem kívánta megadni a Rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontjában írt kedvezményt. Mindezek

alapján a Rendelet 4. § (4) bekezdésének helyes értelmezése szerint csak az jogosult a kedvezményes szolgáltatásra, aki a Rendelet hatályba lépésének napján már egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[6] Az elsőfokú bíróság az ítéletével az alperes határozatszám2 számú határozatát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 92. § (1) bekezdés b) pontja és 89. § (1) bekezdés b) pontja szerint megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte. Ítéletének indoklásában kifejtette, hogy jogértelmezési vitában kellett döntenie az Alaptörvény rendelkezései figyelembevételével, melyhez rendelkezésre álló precedensértékű kúriai jogértelmezésről nincs tudomása. Hivatkozva az Alaptörvény 28. cikkére kifejtette, hogy a rendeletnek nincsen preambulumbekkezdése és közzétett indoklása, ezért az elsőfokú bíróság a nyelvtani, szerkezeti értelmezéssel, valamint a jogszabály céljával összhangban értelmezte a releváns jogszabályhelyet figyelemmel a történeti körülményekre is azzal, hogy mi felel meg a józan ész, a közjó és az erkölcsös, gazdaságos cél Alaptörvényben felállított követelményének. A Vet. 48. §-a szerinti szerződéskötési kötelezettségre valamint a Vet. 50. § (3) bekezdése szerinti egyetemes szolgáltatásra jogosultságra utalással kifejtette, hogy a Kormány a koronavírus járvány miatt fellépő energiaválságra tekintettel megalkotta a Vet. veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 670/2021. (XII. 2.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: régi Rendelet), melynek 1. § a-c) pontjai, valamint 4. § (5) bekezdése alapján a jogalkotó egy rövid, fél éves időtartamra tette lehetővé a kedvezményes árszabású egyetemes szolgáltatást a kisebb vállalkozások számára azzal, hogy csak a már nyilvántartásba vett vállalkozások részére biztosította a kedvezményt, újakat nem engedett ahhoz hozzájutni. Ezt követte a 2022. június 18. napján hatályba lépett Rendelet a jogosultak körének meghatározásáról, mely már eltérő történelmi-gazdasági környezetben, az ország területén fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel keletkezett. A Rendelet 2. § (1) bekezdése és (4) bekezdés első mondata a főszabály és a kivételszabály viszonylatában áll. A felperes nem vitatottan megfelel a 2. § (1) bekezdésben foglalt főszabály szerinti feltételeknek, ennél fogva azt kellett vizsgálni, hogy a (4) bekezdés első mondata szerinti kivételszabály vonatkozik-e rá. A Rendelet 2. § (4) bekezdés első mondatában szereplő „nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez” rendelkezés értelmezésénél figyelembe kellett venni, hogy a magyar nyelv szabályai szerint a „nem” tagadószó közvetlenül a tagadott szó előtt áll, ezért a vitatott mondatban a tagadott szó az „egyetemes” és nem pedig a „vételez”. Mindezek alapján azon mikrovállalkozások számára nem biztosított a kedvezmény, amelyek nem egyetemes szolgáltatás keretében vételeznek, hanem valami más jellegű szolgáltatás keretében. A jogszabály célja a kedvezményes szolgáltatásra jogosultak körének rögzítése volt, ezt követően rendelkezett a kizárt személyekről, mely utóbbi személyi kör értelmezésénél a kiterjesztő jellegű jogértelmezés nem megengedhető. Amennyiben a jogalkotó szándéka arra irányult volna, hogy kizárja a jogosultak köréből a szerződéssel nem rendelkező mikrovállalkozásokat, akkor az irányadó rendelkezést egyértelműen kellett volna megfogalmazni, például a „nem vételez egyetemes szolgáltatás keretében” fordulattal. Mindezek alapján a Rendelet nem zárta ki az új vállalkozásokat a kedvezmény köréből, hanem azt egységesen a kisebb energiafogyasztókra korlátozta.

[7] Figyelembe vette továbbá, hogy a Rendelet 2. § (4) bekezdés második mondata azon vállalkozások helyzetéről rendelkezik, amelyek a régi Rendelet alapján 2022. június 30. napjáig jogosultak voltak a kedvezményes egyetemes szolgáltatásra. Ez a rendelkezés

egyértelműsíti, akik a korábbi fél éves időszakban már kötöttek egyetemes szolgáltatási szerződést és az új rendelkezés feltételeinek is megfelelnek, továbbra is jogosultak maradnak az egyetemes szolgáltatási szerződés megkötésére. Ezzel nem egy további szűkítő feltételt tartalmaz, hanem arra mutat rá, hogy a korábban biztosított feltételek megváltoztak, és a régi Rendelet hatálya alatt szerződött vállalkozások közül csak az jogosult az egyetemes szolgáltatásra, amely az új feltételeknek is megfelel. Ehhez képest a Rendelet nem zárta ki az új vállalkozásokat a kedvezmény igénybevételének a lehetőségéről, nem továbbvételezésről rendelkezik, hanem más feltételekkel teszi lehetővé a kedvezményhez való hozzáférést. Amennyiben a jogalkotó feltételként kívánta volna szabni, hogy az újonnan belépni kívánó mikrovállalkozások nem vehetik igénybe a kedvezményt, ezt rögzítette volna a Rendeletben. A jogalkotó az Alaptörvény XV. cikke szerinti törvény előtti egyenlőség és a M cikkben foglalt vállalkozás szabadsága, tisztességes gazdasági verseny védelme követelményeinek szem előtt tartásával tartózkodott az ilyen módon történő megkülönböztetéstől, és a korábbi – csak rövid ideig hatályos és az energiaárak meredek emelkedésével magyarázható – korlátozást már nem kívánta fenntartani. Ez az értelmezés felel meg az Alaptörvény által felállított ésszerű, gazdaságos és erkölcsös cél szerinti értelmezésnek. Mindezekre tekintettel a Rendelet hatálybalépésekor villamosenergia vételezési szerződéssel nem rendelkező felperesre nem vonatkozik a Rendelet 4. § (4) bekezdése szerinti kizáró szabály, ezért a 2. § (1) bekezdés b) pontja szerint jogosult a kedvezményes árú szolgáltatásra. Erre figyelemmel az engedélyes jogsértő módon tagadta meg az egyetemes szolgáltatási szerződéskötést a felperessel, az alperes az irányadó jogszabályi rendelkezések helytelen értelmezésével utasította el a felperes panaszát.

[8] Az elsőfokú bíróság nem élt az alperesi határozat megváltoztatásának lehetőségével, mert az engedélyes nem lépett perbe. Meghagyta a megismételt eljárásra vonatkozóan az alperesnek, hogy az új eljárásba ügyfélként vonja be az engedélyest, és tegye lehetővé, hogy önként szerződést kössön a felperessel. Amennyiben erre nem kerül sor, az elsőfokú ítéletben kifejtett jogértelmezés szerint kötelezze az engedélyest a szerződéskötésre.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[9] Az alperes a fellebbezésében kérte elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult. Másodfokú perköltségigénnyel élt. Maga is több értelmezési módszert segítségül hívva, arra a jogi álláspontra jutott, hogy az elsőfokú bíróság jogsértő módon értelmezte a Rendelet 2. § (4) bekezdését, ennek során nem járta végig a jogértelmezés módszereit, hibás nyelvtani értelmezést alkalmazott és nem végezte el a rendelkezés logikai, rendszertani és történeti értelmezését, továbbá a teleológiai értelmezés körében is téves jogkövetkeztetésre jutott.

[10] A Vet. 50. § (3) bekezdésére, a régi Rendelet 1. §-ára, valamint a Rendelet 2. § (1) bekezdésére utalással kifejtette, hogy a Rendelet vitatott rendelkezésének helyes nyelvtani értelmezése szerint az új szabályozás sem az egyetemes szolgáltatási körből kiléptettek, sem pedig a korábban ilyen szerződéssel nem rendelkezők számára nem kívánta biztosítani a kedvezményt, csak azok részére, akik egyetemes szolgáltatási jogviszonyban álltak a Rendelet hatálybalépésének napján. Amennyiben az újonnan alakuló mikrovállalkozásokat is a jogosultsági körbe kívánta volna vonni a jogalkotó, erről a 2. § (1) bekezdés b) pontban egyértelműen rendelkezett volna. Az elsőfokú bíróságnak nem a jogszabályhely hétköznapi

értelmezése alapján kellett volna eljárnia, figyelembe kellett volna vennie a speciális, ágazati jogszabályra jellemző megfogalmazásokat a Rendelet 2. § (1) és (4) bekezdése alapján, ezért az elsőfokú ítélet [27] pontjában foglalt következtetés hibás. A Rendelet nem a szerződéskötési jogosultságot, hanem a jogosultság feltételeit szabályozza, az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az ágazati jogszabályban rögzült szóösszetételeket és a szörenden alapuló okfejtése téves. A nyelvtani értelmezés során a Rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontjából a „versenypiaci áron” és a „vételez villamos energiát” fordulatokat a 2. § (4) bekezdésből a „nem egyetemes szolgáltatás keretében” és „vételez villamos energiát” fordulatokkal kell egybevetni. Ezen kifejezések használata a Rendeletben koherens és logikus, a „vételez villamos energiát” a rendelkezés címzettje, a jogszabály nem vonja be a szabályozási körbe azt az esetet, ha új szerződéskötési igénnyel jelentkezik egy mikrovállalkozás. Az elsőfokú bíróság álláspontja akkor lenne helyes, ha a Rendelet 2. § (1) bekezdésében is a „villamos energiát versenypiaci áron vételezi” fordulat szerepelne. Az elsőfokú bíróság az ítéletének [19] pontjában a nyelvtani és szerkezeti vizsgálatot nem végezte el megfelelően.

[11] A logikai értelmezés talaján a Rendelet 2. § (4) bekezdésében foglalt kivételből, miszerint nem jogosult az, aki „nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez”, kifejezetten következik annak ellenkezője, hogy csak azon mikrovállalkozás számára biztosított a 2. § (1) bekezdése szerinti kedvezményes szolgáltatás, amely a Rendelet hatálybalépésének napján egyetemes szolgáltatás keretében vételezett. Jogosult tehát az a már nyilvántartásba vett mikrovállalkozás, amely a 2. § (1) bekezdés feltételeinek megfelel és egyetemes szolgáltatási szerződést kötött. A régi Rendelet még lehetővé tette az egyetemes szolgáltatásra történő szerződéskötést, a Rendelet azonban már nem. A Rendelet nem igénybejelentésről és a szerződéskötés feltételeiről szól, hanem kifejezetten jogosultságról és annak szűk körben történő feltételekhez kötött fenntartásáról rendelkezik, a jogosultak körét szűkíti. Az elsőfokú bíróság nem logikai rendszerben, hanem kiragadott formában, a jogszabályi szöveg egyetlen fordulatának nyelvtani elemzését végezte el. Ez az értelmezés azonban nem tükrözi a jogalkotói akaratot, mely tényleges jogalkotói szándék a veszélyhelyzetben rendelkezésre álló idő rövidsége miatt eredményezhette a vitatott megfogalmazást.

[12] A rendszertani értelmezés keretében a Vet., a régi Rendelet és a Rendelet releváns rendelkezését kell egymással összevetni, ezt az értelmezést az elsőfokú bíróság nem végezte el, egyedül a régi Rendeletre hivatkozott csak, megállapítva, hogy ahhoz képest a Rendelet már nem zárta ki az új vállalkozásokat a kedvezmény köréből. Nem vette azonban figyelembe, hogy a Rendelet a jogosultak körét tárgyalja, azt szűkíti. A régi Rendelet még rendelkezett a szerződéskötés lehetőségéről, a Rendelet azonban már csak azok részére engedélyezte a kedvezményes egyetemes szolgáltatás igénybevételét, akik a Rendeletben foglaltaknak megfelelnek. A Rendelet már meglévő jogosultsághoz kötötten szabályozza az egyetemes szolgáltatásokhoz jutás feltételeit, az csak fennálló jogviszonyokra értelmezhető, így a felperes mint új igénylő kívül esik a Rendelet rendelkezési körén. A kevesebbről többre következtetés módszerével is a fentiekre jutunk, mert ha nem jogosult az a kedvezményes szolgáltatásra, aki nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez a Rendelet hatálybalépésekor, akkor különösképp nem lehet jogosult az, aki egyáltalán semmilyen módon nem vételez villamos energiát.

[13] A történeti értelmezés tekintetében figyelembe kell venni, hogy milyen, a létrehozatakor fennálló probléma megoldására szolgál a vizsgált jogszabály, mely társadalmi-gazdasági környezetben született. A Rendelet megalkotására rendkívüli jogrend keretében, veszélyhelyzeti jogalkotással került sor, a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel a fellépő energiaválság enyhítése és a rezsvédelmi alap költségvetési oltalma érdekében. Ez a megközelítés ellentétben áll az elsőfokú bírósági ítélet [27] pontjában

írt következtetéssel, miszerint a Rendelet nem további szűkítő feltételt tartalmaz. Mivel a Rendelet megalkotását az energiaválság, az energia árának, beszerzési költségének drasztikus növekedése okozta, tévesnek tekinthető az elsőfokú ítélet [31] pontjában írt okfejtés, mely ellentmond a Rendelet 2. § (1) bekezdés első fordulataának. A helyes megközelítés az, hogy amennyiben a jogalkotó biztosítani kívánta volna az új igénylők esetén is az egyetemes szolgáltatás igénybevételének lehetőségét, akkor kifejezetten rögzítette volna a Rendeletben, mint ahogy azt tette a régi Rendelet szövegében is.

[14] A teleológiai értelmezés körében az elsőfokú ítélet a [18-19] bekezdéseiben helyesen vette figyelembe, hogy a Rendeletnek nincs preambuluma, azonban a Rendelet megnevezéséből és a felhatalmazási jogszabályokra történő utalásból egyértelmű a jogszabály társadalmi célja, mely a veszélyhelyzetre tekintettel fellépett energiaválság hatásainak enyhítése, amely miatt szűk körűen kívánta meghatározni az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körét. A cél az volt, hogy egyes vételezőket mentesítsen a megnövekedett áraktól, de ezt csak korlátozott mennyiségre, valamint a jogosulti körnek a korlátozásra tekintettel megtett szabályozásával lehetett csak elérni. A jogosulti kör tágítására nem adott lehetőséget sem a gazdasági helyzet, sem az ésszerűség. Nem tekinthető diszkriminatívnak az a rendelkezés, mely szerint valamely korábban meglevő kedvezmény bizonyos időponttól új igénylők számára már nem érhető el, ezzel ugyanis nekik előre kell számolniuk a működőképességük fenntartása, az üzleti tervük elkészítése során. A korábbi jogosultak még nem tervezhettek az újonnan fellépő körülményekkel, azonban az új mikrovállalkozásoknak már számolniuk kellett többek között a megnövekedett energiaköltségekkel is, ezért a Rendelet vonatkozó rendelkezése nem tekinthető diszkriminatívnak.

[15] Összességében úgy látta, hogy a határozatának meghozatalakor helyes jogszabályértelmezéssel élt, a jogalkotó feltehető akaratának megfelelően hozott döntést, mely értelmében a felperes nem volt jogosult az egyetemes szolgáltatás keretei között történő vételezésre.

[16] Sérelmezte az elsőfokú ítélet új eljárásra iránymutatást adó [35] pontjában foglaltakat, mert az engedélyes a közigazgatási eljárásba bevonásra került, az alperes nyilatkozattételre felhívta, az engedélyes ki is fejtette az álláspontját. Az elsőfokú ítélet nem tartalmaz arra vonatkozó levezetést, hogy milyen formában lehetne lehetővé tenni az engedélyes részére a szerződéskötést a felperessel. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet fenti pontjában foglaltakat végrehajthatatlannak tartotta.

[17] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság álláspontja jogilag és ténybelileg is megalapozott. Az alperes az érvelésével igyekszik különválasztani a szerződéskötési jogosultságot és az egyetemes szolgáltatásra való jogosultság feltételeit, mely különválasztást azonban a Vet. 3. § (7) bekezdése és 48. §-a kizárja. A Rendelet 2. §-a a Vet. 48. §-ának érintetlenül hagyásával csak a Vet. 50. § (3) bekezdését változtatja meg, ezért egyértelmű, hogy a jogosulttal szemben az egyetemes szolgáltatónak szerződéskötési kötelezettsége áll fenn függetlenül attól, hogy a Rendelet hatálybalépésének napján vételezett-e villamos energiát egyetemes szolgáltatás keretében. Téves az az alperesi állítás, hogy a Rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontja kizárja az újonnan alakuló mikrovállalkozásokat az egyetemes jogosultsági körből, mert az engedélyes szerződési kötelezettsége fennáll. A Vet. 50. § (3) bekezdése a jogosultságot nem köti a mikrovállalkozásokhoz, az 50. § (4) bekezdés pedig arról rendelkezik, hogy az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó árképzési szabályoknak megfelelő áron ki jogosult a villamos energia vételezésére. A Vet. 50. § (4) bekezdése tulajdonképpen egy kiterjesztést tartalmaz az 50. § (3) bekezdésben lefektetett főszabályhoz

képest, ezen a helyzeten változtatott a régi Rendelet és Rendelet. A régi Rendelet még az országli háború kitörése előtt keletkezett, tehát nem a súlyos energiaválságot kiváltó orvosolni, a koronavírus járvánnyal volt összefüggésben. Kiterjesztést tartalmaz, átmenetileg bővíti azok körét, akik egyetemes szolgáltatásra vonatkozó árképzési szabályok szerinti áron jogosultak szerződést kötni. Ugyanakkor nem az egyetemes szolgáltatásra való jogosultságot, hanem az annak megfelelő vételáron való szerződéskötési jogosultságát bővíti. Mivel nem a jogosultság szűkítéséről van szó, ezért a Rendelet tekintetében értelmetlen további szűkítésről beszélni. A fenti tévedés az alperes egész érvelését áthatja, az egyetemes szolgáltatásra vonatkoztatja a jogosultság és a szerződéskötési jogosultság különbözőségét, továbbá összemosza a két jogszabályi rendelkezést. A nyelvtani értelmezésében az alperes tévesen állítja párhuzamba a „versenypiaci áron vételez villamos energiát” és a „nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez villamos energiát” szófordulatokat. Az előző eset ugyanis a villamos energia vételárára, a második eset pedig a szolgáltatás milyenségére vonatkozik. Csak a „nem egyetemes szolgáltatás” szóösszetétel tükrözi pontosan az energiajogi fogalmat, amikor a szolgáltatás versenypiaci szerződés vagy egyéb szerződés csomag alapján történik. Az elsőfokú ítélet az értelmezése során figyelembe vette a speciális ágazati terminus technikusokat is. A történeti értelmezés körében egyedül a Rendelet szűkíti a jogosultak körét immár az országli háború miatti súlyos energiaválságra reagálva. A 2. § (1) bekezdés a jogosultságot a mikrovállalkozásokra szűkíti, a 2. § (4) bekezdése szerinti szűkítő kitétel a „nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez”. Ugyanezen bekezdés második mondata kiterjesztő rendelkezést is tartalmaz, amikor a régi Rendelet szerint szerződött mikrovállalkozásokról rendelkezik. Mindebből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy aki a Rendelet hatálybalépésének napján semmilyen szolgáltatás keretében nem vételezett, az ne lenne jogosult az egyetemes szolgáltatásra. A teleologikus értelmezés keretében figyelembe kell venni, hogy a jogalkotó egyrészt valóban szűkítette, másrészt a fentiek szerint ki is bővítette a jogosultak körét. Ugyanakkor nem számít a jogosultsági kör bővítésnek, ha olyanok igényelnek és kapnak egyetemes szolgáltatást, akik arra a szűkített körben is jogosultak voltak. Az egyéb értelmezési módokat összemosva sem lehet logikusan arra a következtetésre jutni, hogy ki lehetne zárni a jogosultak köréből azokat, akik a Rendelet hatálybalépésének napja után jelentkeznek szerződéskötési igénnyel, az ilyen értelmezés sértene a jogbiztonságot és az egyenlő bánásmód elvét. Az általános jogi környezet igyekszik a kisebb, hátrányos helyzetű jogalany számára többletlehetőséget biztosítani, ennek a semmibevétele az alperesi érvelés. Figyelembe kell venni azt is, hogy 2025. januárjában közzétette az engedélyes, miszerint a felpereshez hasonló érdekelti kör már jogosult az egyetemes szolgáltatásra, de ezt úgy tette, hogy közben a jogszabályi környezet nem változott. Mindezek alapján a jogszabályi környezet esetleges megváltozásától függetlenül helytálló a felperesi álláspont, a kifejtettek szerint jogosult volt az egyetemes szolgáltatásra. A fentiekre tekintettel helytálló az elsőfokú ítélet [27] pontjában kifejtett érvelés, az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a Rendeletet, az ítélet nem sért jogszabályt. Megalapozatlanul állítja az alperes, hogy az elsőfokú ítélet végrehajthatatlan, az ítélet a [35] bekezdésében egyértelműen rendelkezik arról, hogy az ítéletben rögzített jogértelmezés alapján kell eljárnia az alperesnek.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[18] A fellebbezés alapos.

[19] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdés alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perben releváns jogszabályi rendelkezést - több jogértelmezési módszert igénybe véve - tévesen értelmezte, ezáltal helytelen érdemi döntésre jutott.

[20] A felperes szerződéskötési jogosultsága szempontjából releváns Rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontja rögzíti azokat a feltételeket, amelyek mellett a mikrovállalkozás egyetemes szolgáltatásra jogosult, ezen feltételeknek a felperes – a perben nem vitatottan – megfelelt. A jogvita tárgyát annak eldöntése képezte, hogy a Rendelet 2. § (4) bekezdés első mondatában foglalt kivételszabály vonatkozik-e a felperesre. E rendelkezés szerint az (1) bekezdés b) pontjától eltérően nem jogosult az egyetemes szolgáltatásra az a mikrovállalkozás, amely e Rendelet hatálybalépésének napján nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez villamos energiát.

[21] Az elsőfokú bíróság az ítéletének meghozatalakor a fenti jogértelmezési kérdés megválaszolásánál helytállóan hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési klauzulára, azonban tévesen állította a jogértelmezése homlokterébe az észszerű, gazdaságos és erkölcsös célnak való megfelelést arra hivatkozással, hogy a felperes mint új szerződéskötési igénnyel rendelkező fél kirekesztése a kedvezményes szolgáltatásra jogosultak köréből az Alaptörvényben rögzített törvény előtti egyenlőség, vállalkozás szabadság és a tisztességes gazdasági verseny követelményével ütközne, a felperesre nézve diszkriminatív lenne. A diszkriminációra történő hivatkozás azért sem lehet alapos, mert ha helyes is lenne, az elsőfokú bíróság azon érvelése, hogy az egyetemes szolgáltatásra való szerződéskötési jogosultság a már ilyen szerződéssel rendelkezőket és az új szerződéskötési igénnyel jelentkezőket egyaránt megilletné, az a versenypiaci szerződéssel rendelkezőkre lenne hátrányos megkülönböztetés.

[22] Az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési szabályt nem önmagában kell alkalmazni. Az Alaptörvény 28. cikkben megfogalmazott jogértelmezési elvárást a megfelelő jogértelmezési módszerekkel kell kitölteni. A Rendelet valóban nem rendelkezik preambulumbekezdéssel és közzétett jogalkotói indokolás sem ismert a megalkotásának céljára vonatkozóan, így a különböző jogértelmezési módszerek álltak rendelkezésre a Rendelet megalkotásánál irányadó jogalkotói cél felderítésére.

[23] Az Alaptörvény 28. cikke szerinti jogértelmezési klauzula megfelelő tartalommal történő kitöltésének követelményét a bírói gyakorlat már rögzítette (BH2022. 217.) annak kimondásával, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak érvényesítése, a jogalkotói cél figyelembevétele nem mentesíti a bíróságot a felek által vitatott jogintézmény releváns elemeinek a konkrét ügyre irányadó tételes jogszabályi rendelkezésekkel való összevetésén alapuló indokolás teljesítése alól. Az Alaptörvény 28. cikke szerinti követelmény érvényesítése a jogszabály értelmezését segíti, azonban nem ad felhatalmazást a jogszabályi

rendelkezés kereteinek kitágítására és nem mentesít azon indokolási kötelezettség alól, melynek ki kell terjednie a vizsgált jogintézmény sajátosságainak és a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek az összevetésére is. Mindezeket a jelen ügyre vetítve az Alaptörvény 28. cikke szerinti jogértelmezés érvényre juttatása során a Rendelet 2. § (4) bekezdésének nyelvtani, logikai, rendszertani, történeti és teleológiai értelmezését kellett elvégezni, mely értelmezési módszerek együttesen alkalmasak arra, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat az adott esetben megfelelő tartalommal kitöltsék.

[24] Az elsőfokú bíróság a jogértelmezése során csupán a nyelvtani, rendszertani és célszerűségi vizsgálati módszert alkalmazta. A nyelvtani értelmezés során indokolatlanul a Rendelet 2. § (4) bekezdés első mondatából kiragadott szóösszetételt vizsgált és az értelmezését helytelenül csak arra szűkítette le, hogy a „nem” tagadószó mely szóra vonatkozik a mondatból. Ebből az értelmezésből kiindulva azonban nem lehetett megalapozott jogkövetkeztetést levonni a vitatott jogszabályi rendelkezés helyes tartalmára, a Rendelet 2. § (4) bekezdés első mondatát a maga teljességében kellett volna nyelvtanilag értelmezni. Az adott jogszabályhelyen a jogalkotó kettős tagadás szerinti megfogalmazást alkalmazott, miszerint nem jogosult az egyetemes szolgáltatásra, aki a Rendelet hatályba lépésekor nem egyetemes szolgáltatás keretében vételez villamos energiát. Az egész mondat együttes értelmezéséből azonban nyilvánvaló, hogy a jogalkotó egyetlen személyi körnek, a Rendelet hatályba lépésekor egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezőknek kívánta biztosítani az egyetemes szolgáltatást. A jogszabályhely nyelvtani értelmezésénél tehát nem a kettős tagadással érintett, kizárt személyi kört kellett volna vizsgálni, hanem éppen a kettős tagadás megfogalmazásából eredően azt volt szükséges a vizsgálódás homlokterébe állítani, hogy mely személyi kör részére kívánja a továbbiakban is biztosítani a jogalkotó a kedvezményes szolgáltatás igénybevételét. Ez az értelmezés áll összhangban a nyelvtani értelmezés követelményével és a továbbiakban vizsgált egyéb jogértelmezési módszerekből levonható jogkövetkeztetéssel is. Helytállóan érvelt ezért a fellebbezésében az alperes azzal, hogy a Rendelet 2. § (4) bekezdése megfogalmazásából kifejezetten következik, hogy csak az egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezők számára kívánta biztosítani a jogalkotó a továbbiakban a kedvezményes vételezés lehetőségét. Mindezek után már nem volt jelentősége az egyes szóösszetételekre vonatkozó fellebbezési és a fellebbezési ellenkérelemben foglalt érvelésnek, ezért azt a másodfokú bíróságnak vizsgálnia nem kellett.

[25] Helytállóan mutatott rá a rendszertani értelmezés körében az alperes a fellebbezésében arra, hogy a Vet. 48. §-ában foglalt szerződéskötési kötelezettséget és a Vet. 50. § (3) bekezdése szerinti, az egyetemes szolgáltatáshoz való hozzájutás jogát kívánta korlátozni a jogalkotó előbb a régi Rendelettel, majd pedig 2022. június 18. napjától a Rendelet rendelkezéseivel. A régi Rendelet még csak az egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználói körre vonatkozóan tartalmazott korlátozó rendelkezést, a Rendelet viszont ehhez további szűkítést hajtott végre, szabályozta a mikrovállalkozás fogyasztásának nagyságát a 2. § (1) bekezdésében, továbbá a 2. § (4) bekezdésben csak azon mikrovállalkozások számára tette lehetővé a továbbiakban is az egyetemes szolgáltatás igénybevételét, amelyek a Rendelet hatálybalépésekor már ilyen szerződéssel rendelkeztek. Az elsőfokú bíróság a rendszertani értelmezéskor tévesen csak a Rendelet 2. § (4) bekezdésének második mondatát vette figyelembe és vetette össze az első mondatban foglaltakkal, az ebben a körben kifejtett érveléséből azonban nem érthető, hogy az miként támasztja alá a felperesi álláspontot. A második mondatban foglaltak ugyanis nem változtatnak a 2. § (4) bekezdés első mondatában foglalt kivételszabályon, miszerint a Rendelet hatálybalépésének napján egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezők jogosultak a továbbiakban is az egyetemes

szolgáltatásra, csupán kiemeli, hogy a régi Rendelet hatálya alatt egyetemes szolgáltatásra szerződtek is csak akkor jogosultak az egyetemes szolgáltatásra, ha a Rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontja szerinti feltételeknek megfelelnek. A felperes helyzetén ugyanakkor a 2. § (4) bekezdés második mondata sem változtat, hiszen a Rendelet hatálybalépésekor egyáltalán nem rendelkezett szolgáltatási szerződéssel. Mindezek alapján a Rendelet 2. § (4) bekezdésének rendszertani értelmezésével sem lehet olyan következtetésre jutni, hogy a jogalkotó a Rendelettel az egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezők körén kívüli felhasználóknak is biztosítani kívánta a kedvezményes árú szolgáltatás igénybevételét.

[26] Helytállónak bizonyult az alperes fellebbezésének a logikai értelmezés körébe tartozó érvelése, miszerint a kevesebből többre következtetés logikájából következően amennyiben a Rendelet 2. § (4) bekezdésben foglaltak szerint nem jogosult az egyetemes szolgáltatásra az, aki nem egyetemes szolgáltatási szerződéssel – tehát valamely más, versenypiaci szerződéssel – rendelkezik, akkor még inkább nem lehet jogosult az, aki egyáltalán nem rendelkezik szerződéssel. Mindez szintén azt a jogértelmezést támasztja alá, hogy csak az egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezőknek kívánta biztosítani a jogalkotó a további ilyen vételezés lehetőségét.

[27] A vizsgált jogszabályhely értelmezését, az annak során feltárandó jogalkotói akaratot leginkább a normahely történeti és teleológiai értelmezési módszere tárja fel. A fellebbezésben részletezettek szerint figyelembe kellett venni azt a történelmi-gazdasági helyzetet, amelyben a Rendelet keletkezett. A Rendelet megalkotására a felhatalmazó jogszabály a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításairól szóló 2022. évi VI. törvény, melynek preambulumból kiderül, miszerint a megalkotásának célja, hogy az orosz-ukrán háború következményeinek kivédéséhez minden szükséges eszköz rendelkezésre álljon, a felmerülő káros gazdasági hatások kivédésére, a következmények enyhítésére kerüljenek, az ország mielőbb maga mögött hagyja a háború káros következményeit. Mindezekre figyelemmel kapott felhatalmazást a Kormány a háború magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő sajátos szabályok megállapítására, ennek körében a villamos energia egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározására, vagyis a Rendelet megalkotására. A háború miatti energiaválság a régi Rendelet megalkotását szükségessé tevő koronavírus miatti energiaválságnál a fellebbezésben helytállóan hivatkozottak szerint elmélyültebb gazdasági nehézséget jelentett, ezért a fellebbezési ellenkérelemben foglalt érveléssel szemben a Rendelet hatálya alatt még inkább szükséges volt az energia árának növekedésére figyelemmel a kedvezményes áron szolgáltatásra jogosultak körének szabályozása, annak szűkítése. Mindezekre tekintettel nem lehetett a jogalkotónak célja az, hogy a korábbiakhoz képest még nehezebb energiagazdasági helyzetben a kedvezményes szolgáltatásra jogosultak körét kitágítsa és a már egyetemes szolgáltatási szerződéssel rendelkezők körén kívül az új szerződéskötési igénnyel rendelkezők számára is lehetővé tegye az egyetemes szolgáltatást. A fent kifejtettek alapján a jogszabályhely történeti és teleológiai értelmezési módszerével is az alperesi értelmezés tekinthető helytállónak, az elsőfokú bíróság a normahely értelmezésénél, a mögötte álló jogalkotói akarat feltárásánál releváns fenti értelmezési módszerekről nem adott számot az ítéletében.

[28] A történeti értelmezés körében figyelembe veendő az a körülmény is, hogy az energiaválság enyhülésével a jogalkotó utóbb, 2025. január 1. napjától a 345/2024. (XI. 19.) Korm. rendelet 3. §-ával hatályon kívül helyezte az egyetemes szolgáltatásra jogosultság feltételeit szigorító Rendelet 2. § (4) bekezdését, ezáltal az egyetemes szolgáltatás igénybevételére jogosultak körét kitágítva lehetővé téve a szolgáltatás igénybevételét az új szerződéskötési igénnyel rendelkezők számára is. Ez a módosítás azonban a felperes szerződéskötési igényének időpontját figyelembe véve a perbeli esetre már nem vonatkozhat, azonban arra enged következtetni, hogy a korábbi szabályozás nem ezen az alapon állt. Mindez szintén alátámasztja azt az álláspontot, hogy a Rendelet hatálybalépésekor fennálló, a háborús helyzet miatt elnehezült gazdasági helyzetben indokolt volt az új szerződéskötési igénnyel jelentkezők kizárása az egyetemes szolgáltatásra jogosultak köréből.

[29] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a Rendelet 2. § (4) bekezdésének értelmezésénél nem alkalmazott valamennyi releváns jogszabályértelmezési módszert, az általa alkalmazott jogértelmezés során téves normatartalmat tulajdonított, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperes keresetét, mint alaptalant a Kp. 88. § (1) bekezdése a) pontja alapján elutasította.

[30] A fentiek alapján a másodfokú eljárásban érdemi döntés volt hozható, ezért a másodfokú bíróságnak már nem kellett vizsgálnia az elsőfokú ítélet megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatásával kapcsolatos érveket.

[31] A másodfokú bíróság a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése értelmében kötelezte a pervesztes felperest az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, melynek mértékét a Pp. 81. § (1)-(2) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) és 3. § (3), (5) bekezdéseire figyelemmel állapította meg. Ennek során mérlegeléssel az elsőfokú eljárásban a védírat elkészítésére és a tárgyalási jelenlétre együttesen 6 órát, míg a másodfokú eljárásban a fellebbezés elkészítésére és a tárgyalási jelenlétre szintén összesen 6 órát tartott figyelembe vehetőnek.

[32] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése szerinti kereseti illeték, valamint az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési illeték viselésére a másodfokú bíróság a pervesztes felperest a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 101. § (1) és 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte. A fizetendő illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése alapján a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé, figyelemmel a Pp. 358. § (2) bekezdésére is. Az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni a Fővárosi Ítéltáblát, a bíróság ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. Amennyiben a felhívásnak a megjelölt határidőben nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az illetékekről szóló törvény és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

[33] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. február 5.

dr. Szőke Mária s.k.	dr. Bíró Péter s.k.	dr. Bendli Attila József s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró